

آمریکا و رژیم صهیونیستی ۷۰ اثر تاریخی ایران را تخریب کردند

حمله به تمدن کهن

گزارش

زهرا کسروی

دبیر گروه زیست بوم

حمله متجاوزانه آمریکا و رژیم صهیونیستی منجر به تخریب بیش از ۷۰ اثر تاریخی کشور شد که برخی از آنها در فهرست جهانی یونسکو قرار دارند. این آمار را فرهاد عزیزی، مدیر پایگاه‌های میراث جهانی کشور به «ایران» می‌دهد و می‌گوید: «بر اساس مستندات، بررسی‌ها و پایش‌های میدانی، تاکنون بیش از ۷۰ بنا، محوطه و اثر تاریخی ثبت ملی و واجد ارزش که هر یک برگی از شناسنامه هویتی و شکوه معماری این مرزوبوم محسوب می‌شوند، متحمل آسیب‌های مختلف و در مواردی تخریب شده‌اند.»

این تخریب‌ها اظهار نگرانی کمیته جهانی «بلوشیلد» (سپر آبی) را در پی دارد. به دنبال این نگرانی، کمیته سپرآبی اعلام کرد: «نادیده گرفتن قواعد حقوق بشر دوستانه بین‌المللی می‌تواند به ارتکاب جنایات جنگی منجر شود.»

بر اساس قوانین بین‌المللی تخریب آثار تاریخی ثبت شده فهرست جهانی یونسکو، جنایت علیه بشریت قلمداد می‌شود. جنایاتی که یک کشور و یک رژیم متخاصم در ایران رقم زدند. تخریب بنای جهانی چهل ستون، عالی قابو و... در اصفهان و کاخ گلستان در تهران و انتشار گزارشی از آن در بی‌بی‌سی به واکنش این کمیته منجر شد. اما این دو اثر نثرهای ثبت جهانی شده نیستند که از سوی آمریکا و رژیم صهیونیستی مورد حمله قرار گرفته‌اند.

شلیک به عرصه فلک الافلاک با ۱۵ موشک

آمریکا و رژیم صهیونیستی با شلیک ۱۵ موشک قلعه ساسانی فلک الافلاک و عرصه آن را مورد حمله قرار دادند. در اثر این حمله، دو موزه قلعه فلک الافلاک و تعدادی از ساختمان‌های متعلق به دوره پهلوی و قاجاری تخریب شد تا عطا حسن پور، مدیر کل میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی لرستان این حمله را حمله‌ای هویتی و تمدنی بخواند.

مدیر کل میراث فرهنگی لرستان می‌گوید: «آنها علاوه بر نظام ما، فرهنگ و تمدن و تاریخ ما را هم نشانه گرفته‌اند.» پیش از آنکه موشک‌های دشمن قلعه فلک الافلاک و تاریخ قاجاری اطراف این قلعه ۱۷۰۰ ساله را هدف حمله قرار بدهد، تاریخ صفوی اصفهان را نشانه رفتند و بنای تاریخی و جهانی چهل ستون، عالی قابو، میدان نقش جهان و... را تخریب کردند. به گفته حسن پور این حمله‌ها نشان می‌دهد این دو رژیم، به هیچ یک از قوانین بین‌المللی از جمله قوانین لاهه، یونسکو، سازمان ملل و... پایبند نیستند. این در حالی که نخست‌وزیر رژیم متجاوز صهیونیستی در میانه حملات مشترک آمریکا و اسرائیل مدعی «احترام به فرهنگ و میراث ایران» شده است.

تخریب بنای چهل ستون که یکی از شناخته شده‌ترین آثار ایران در جهان است به واکنش فعالان میراث فرهنگی منجر شد تا آنها اطراف این اثر ارزشمند در مقابل موشک‌های رژیم صهیونیستی و آمریکا تجربه انسانی تشکیل بدهند. عطا حسن پور درباره خبرهایی مبنی بر تخریب قلعه فلک الافلاک می‌گوید: «داستان این قلعه ساسانی، داستان پدر خانواده با هفت -هشت فرزند است. همه می‌پرند حال پدر خوب است؟ کسی نمی‌پرسد حال بچه‌هایش چطور است؟ در این جنگ فقط قلعه فلک الافلاک آسیب ندید. در اطراف قلعه فلک الافلاک ۸ بنا تاریخی وجود دارد. چند ساختمان عظیم داریم، سررازانخانه شماره یک و دو، باشگاه افسران، ساختمان هنگ سواران، ساختمان قاضی و...»

قلعه یک عرصه دارد. همه بناها عرصه دارند ولی عرصه فلک الافلاک یک عرصه‌ای نزدیک به ۱۶ هکتار است.»

او از تجاوز موشک‌های آمریکایی و رژیم صهیونیستی به عرصه فلک الافلاک خبر می‌دهد که به انهدام کامل ساختمان تاریخی سررازانخانه شماره ۲ با قدمت صدسال، ایجاد آسیب به در و پنجره ترک بردیوار سررازانخانه شماره ۱ با همین قدمت، باشگاه افسران، ساختمان دژبانی هنگ با قدمت یک قرن و ساختمان تاریخی قاضی متعلق به دوره قاجار منجر شد.

به گفته حسن پور همه ویتترین‌ها و در و پنجره موزه مردم‌شناسی و باستان‌شناسی در قلعه فلک الافلاک نیز بر اثر موج انفجار شکسته شدند. تمام بافت تاریخی موزه بهم خورده است.

او از انتقال اشیای تاریخی به مخزن امن قبل از شروع جنگ دوم آمریکا و رژیم صهیونیستی به «ایران» خبر می‌دهد و تخریب کامل قلعه فلک الافلاک را با وجود شلیک ۱۵ موشک که هر موشک آن وزنی نزدیک به یک تن دارد، باور ناپذیر توصیف می‌کند و درباره قانون شکنی در این جنگ می‌گوید: «این در حالی است که ما نشان سپرآبی روی پشت بام قلعه فلک الافلاک نکریم. از همه مهم‌تر وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی لیست بناهای ثبت جهانی را به یونسکو اعلام کرده که یونسکو هم به این دو کشور جانی‌تار اعلام کند.»

حسن پور تأکید می‌کند: «تپه فلک الافلاک که این قلعه ساسانی روی آن قرار دارد جزو پرونده ثبت جهانی دره خرم‌آباد است که به تازگی پرونده ثبت این تپه رفع اشکال شده، و به یونسکو ارسال شده است. همچنین مرکز دره خرم‌آباد به عنوان بیست و نهمین اثر ایرانی در فهرست جهانی یونسکو ثبت است اما این دو رژیم متجاوز هیچ اعتنایی به قوانین بین‌المللی از جمله به قانون ۱۹۵۴

عکس‌ها: ایسنا

او می‌گوید: «همچنین همکاران اداره کل موظف به تصویربرداری با امکانات موجود برای مستندنگاری روزآمد آثار در شرایط کنونی و پس از بمباران هستند.»

به گفته اعظمی، در تکیه بیگلربیگی، علاوه بر پوشش وینترین‌های موزه پارینه‌سنگی، چراغ‌های لاله موجود در تکیه واقع در تالار آینه‌کاری که در حاشیه زیر سقف قرار داشتند و در زمان اجرای مراسم تزیین در تکیه مذکور، روشنایی بخش سالن مذکور بودند از رف‌ها پایین آورده شده و پس از بسته‌بندی توسط فوم‌های مخصوص در جایی امن قرار داده شدند. اشیای موزه مردم‌شناسی تکیه معاون‌الملک نیز پس از جمع‌آوری و بسته‌بندی به مخزن اداره کل میراث فرهنگی انتقال یافتند.

۴۰ اثر تاریخی در تهران تخریب شد

فرهاد عزیزی، مدیر پایگاه‌های جهانی کشور نیز به «ایران» از تخریب ۷۰ اثر تاریخی فرهنگی می‌گوید: «در پی تجاوزات اخیر و بحران‌های اخیر، متأسفانه ساخت میراث فرهنگی و تمدنی ایران مورد حمله‌ای جبران‌ناپذیر قرار گرفته است.» او تأکید می‌کند: «این آثار ارزشمند، به‌طور مستقیم هدف اصابت قرار گرفته‌اند یا به‌واسطه همجواری با کانون‌های درگیری و مورد اصابت، بر اثر موج انفجار و ارتعاشات مخرب، دچار آسیب و خسارت شده‌اند.»

او تأکید می‌کند: «تردید نیست که صیانت از این موراث که هم‌زمان میراث مشترک بشری و امنیتی گرانبها برای آیندگان است، فراتر از مرزهای جغرافیایی و سیاسی، یک «تکلیف ملی و تعهد بین‌المللی» تلقی می‌شود.»

عزیزی وضعیت تعدادی از آثار شاخص از جمله قلعه فلک الافلاک، ساختمان کاخ‌سنای سابق (مجلس خبرگان کنونی)، عمارت شهربانی سابق و کاخ گلستان را نیز از مدافعان فوری بنیادهای متولی صیانت (از جمله یونسکو) و هوشیاری افکار عمومی جهانی می‌داند.

او درباره وضعیت مجموعه قلعه فلک الافلاک (خرم‌آباد) که پایگاه ملی و نامزد ثبت جهانی است می‌گوید: «موشک به عرصه مجموعه اصابت کرده که باعث تخریب کامل ساختمان اداری و آسیب جدی به چند بنای واجد ارزش تاریخی در پیرامون قلعه شده است.»

او همچنین از تخریب گسترده ساختمان اصلی کاخ سنای سابق (مجلس خبرگان کنونی) و سازه مرکزی آن در خیابان امام خمینی تهران خبر می‌دهد و می‌گوید: «عمارت شهربانی سابق در میدان انقلاب تهران که بنای شاخص دوره پهلوی اول است صددرصد تخریب شده است.»

او تأسیب به تزیینات وابسته به معماری و بدنه‌های درها و ارسلی‌های تاریخی؛ فروریختن بخشی از تزیینات آینه‌کاری، گچ‌بری و آرایه‌های چوبی این کاخ انجامیده است. بر اساس آمارهای اداره کل میراث فرهنگی تهران، ۴۰ اثر تاریخی در پایتخت آسیب دیده‌اند.

به گفته عزیزی مجموعه جهانی کاخ چهلستون در اصفهان به علت مجاورت با استانداری اصفهان آسیب جدی دید. شکستگی گسترده ارسلی‌ها و بازشوهای چوبی، آسیب به لایه‌های تزییناتی شامل آینه‌کاری‌ها، گچ‌بری‌ها و نقاشی‌های نفیس صفوی از جمله خسارت‌های وارده به این اثر جهانی است.

تخریب‌ها به خرم‌آباد، تهران و اصفهان محدود نماند و

عمارت خسروآباد سنندج بشدت آسیب دید. به گفته مدیر پایگاه‌های تاریخی کشور ارسلی‌های اصلی، تزیینات گچ‌بری و آرایه‌های چوبی این اثر خسارت دیده‌اند.

عمارت خسرو تنها اثر تخریب شده سنندج نیست و به عمارت سالار سعید (موزه سنندج) نیز در این حملات، خسارت وارد شد. آسیب به بازشوها، درهای چوبی و تزیینات ظریف داخلی از جمله این خسارت‌ها است.

به گفته عزیزی عمارت آصف‌ویزی (خانه کرد) پنجمین اثر تخریب شده در سنندج در پی حملات متجاوزانه آمریکا و رژیم صهیونیستی است.

عزیزی می‌گوید: «تخریب بخش‌هایی از ارسلی‌های تاریخی و آسیب به تزیینات وابسته به معماری در جبهه‌های مختلف بنا از جمله خسارات وارده به این بنا است.»

آثار تاریخی کرمانشاه نیز از این حملات در امان نماند و تکیه بیگلربیگی، مسجد ابوتراب، دبیرستان کزازی و خانه تاریخی سوری آسیب دید.

نامه به جماع بین‌المللی

هدف قرار دادن آثار تاریخی کشور به مکانی و تذکر وزیر میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی به مدیر کل یونسکو در خصوص ضرورت حفاظت و صیانت آثار جهانی و میراثی در زمان منازعه انجامید. همچنین علی‌داری، قائم‌مقام وزیر و معاون میراث فرهنگی طی دو نامه به مرکز میراث جهانی یونسکو و مدیر کل یونسکو خواستار حمایت و حفاظت از آثار و اعلام مشخصات و موقعیت آثار جهت اعلام به طرفین دیگر برای این جهت پرهیز از انجام اقدامات خصمانه شد.

فرهاد عزیزی نیز از نصب سریع «سپرآبی» روی آثار جهانی و پایگاه‌ها و موزه‌ها که علامت هشدار به طرف درگیری است خبر می‌دهد. درباره این نشانه‌ها می‌گوید: «کمیته بین‌المللی سپرآبی «Blue Shield» حدود ۳۰ سال پیش و در سال ۱۹۹۴ با هدف حفاظت از میراث فرهنگی در برابر جنگ‌ها و بلایای طبیعی تشکیل شده است. این کمیته که به تعبیری «صلیب سرخ فرهنگی» از آن نام برده می‌شود برآمده از کنوانسیون لاهه ۱۹۵۴ درباره حفاظت از اموال فرهنگی در روزیابی‌های نظامی است.»

به گفته او وزارت میراث فرهنگی از رسانه‌های داخلی و خارجی برای مستندسازی و ارائه گزارش آسیب‌ها و میزان تخریب‌ها در میراث جهانی دعوت به عمل آمده است.

او درباره برآورد خسارت‌ها هم می‌گوید: «در شرایط کنونی، اولویت اول بر مستندنگاری دیجیتال و پایش دقیق آسیب‌ها استوار است. تدوین دفترچه فنی خسارت‌ها با رعایت پروتکل‌های حفاظتی در حال انجام است و هرگونه برآورد اعتباری، منوط به نهایی‌شدن کارشناسی‌های دقیق میدانی خواهد بود تا از هدررفت منابع و مرمت‌های غیرتخصصی جلوگیری شود.»

عزیزی می‌گوید: «ایمن‌سازی کالبدی و اقدامات اضطراری برای رفع خطر در برخی بناهای آسیب دیده، با تمرکز بر بناهای شاخص از جمله کاخ گلستان عملیاتی شده است. برنامه‌ریزی جهت پایش و مداخله فنی در سایر ابنیه متأثر نیز به عنوان اولویت در دستور کار قرار دارد.»

اعلام آمادگی دفتر منطقه‌ای یونسکو

انتظار که عزیزی می‌گوید: «رایزنی‌های مستمر با یونسکو و مرکز میراث جهانی، منجر به اعلام آمادگی رسمی دفتر منطقه‌ای یونسکو برای حمایت‌های فنی و اعتباری شده است. همچنین با توجه به تعاملات موجود با اتحادیه میراث فرهنگی آسیا (ACHA) در چین و سایر نهادهای تخصصی بین‌المللی رایزنی‌های لازم در جریان است تا با تثبیت شرایط، زمینه جلب همکاری تیم‌های بین‌المللی و جذب منابع مالی فراهم شود.»

رایزنی‌های مستمر با یونسکو و مرکز میراث جهانی، منجر به اعلام آمادگی رسمی دفتر منطقه‌ای یونسکو برای حمایت‌های فنی و اعتباری شده است.

همچنین با توجه به تعاملات موجود با اتحادیه میراث فرهنگی آسیا (ACHA) در چین و سایر نهاد‌های تخصصی بین‌المللی رایزنی‌های لازم در جریان است تا با تثبیت شرایط، زمینه جلب همکاری تیم‌های بین‌المللی و جذب منابع مالی فراهم شود

کمیته جهانی «بلوشیلد» (سپرآبی) را در پی حمله متجاوزانه رژیم صهیونیستی و آمریکا به اثر تاریخی ایران با اظهار نگرانی اعلام کرد: نادیده گرفتن قواعد حقوق بشردوستانه بین‌المللی می‌تواند به ارتکاب جنایات جنگی منجر شود

